

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

נזיר דף כט.

מה הטעם ומה הנפ"מ בין ר' יוחנן ובין ר"ל גבי האיש מדיר בנו בנזיר בנידונים דלהלן?

לר' יוחנן - הלכה היא בנזיר	לר"ל - מדרבנן לחנכו במצות ¹	
נאמרה דוקא באיש	אין אשה חייבת לחנך בנה ²	אשה שתזיר את בנה
נאמרה דוקא בנו	אין חייב לחנך את בתו ³	להזיר את בתו
נאמרה דוקא בנזיר	כ"ש שחייב גם בשאר נדרים ⁴	בשאר נדרים
כך ההלכה שמחאתם מועלת	חינוך שיש לבן בזיון לא תקנו ⁵	מחאת קרובים מהני
כך ההלכה שיגלח ויקיף	הקפת כל הראש רק מדרבנן ⁶	איך מגלח ומקיף את ראשו
כך ההלכה שיביא קרבן	חולין בעזרה לאו דאורייתא ⁷	איך מביא קרבן
כך ההלכה שיביא עוף	אין שחיטה לעוף מן התורה	נטמא והביא עוף - איסור מליקה

נזיר דף כט:

במה נחלקו התנאים דלהלן בדין עד מתי האב מדיר את בנו בנזיר⁸?

אליבא דר' יוחנן - הלכה היא בנזיר	אליבא דר"ל - מדרבנן לחנכו במצות	
ס"ל מופלא הוי דרבנן, ואתיא דאורייתא דחיא דרבנן ⁹	אתי חינוך דרבנן ודחי מופלא הסמוך לאיש דרבנן	לרבי, עד שיביא ב' שערות
ס"ל דמופלא הוי מה"ת ¹⁰	לא אתי חינוך דרבנן ודחי מופלא הסמוך לאיש	לרבי"י, עד שיהיה מופלא

¹ מחלוקתם היא האם דין זה הוא מה"ת - כדן הלכה למשה מסיני, או רק דין חינוך מדרבנן.
² יש מהראשונים שדייקו שרק ר"ל ס"ל הכי אבל שאר אמוראים ס"ל שאשה חייבת לחנך את בנה, כדאיתא בסוכה (דף ב:).

³ הקשו התוס' (בד"ה בנו), הרי אדם חייב לחנך גם את בתו, ע"ש.

⁴ ואדרבה החידוש הוא שאפי' בנזיר שיש בזה ניוול יש מצוה לחנכו.

⁵ וכאן שהקרובים מוחים בו מחמת הבזיון, חיישינן שמא יבוא לעבור על נזירותו, ולכן לא תיקנו חכמים שיחנך את בנו באופן כזה שקרוביו מוחים בו ומביזים אותו על ניוולו בנזירותו.

⁶ וכיון שאיסור זה הוא רק מדרבנן כשמקיף את כל ראשו (ולא רק את צדעיו - שבוה נאמר איסור דאורייתא), בזה יבוא חינוך דרבנן וידחה איסור דרבנן, דהם אמרו והם אמרו.

⁷ פי', ומה"ת מותר להביא חולין וגם לאוכלם וכן להניף את הזרוע בעזרה וכו', ככל הדינים. וכיון שכל האיסור מדרבנן אתי חינוך דרבנן ודוחה איסור דרבנן.

⁸ סברה הגמ' בהו"א לתלות את מחלוקת רבי ור' יוסי בר' יהודה שנחלקו עד מתי יכול האב להדיר את בנו בנזיר במחלוקת ר' יוחנן ור"ל, שרבי שסובר עד שיביא שתי שערות - דהיינו עד שיהיה בן י"ג ס"ל שהלכה היא בנזיר ולכן עף שהוא כבר יכול לידור בעצמו כי הגיע לעונת נדרים מ"מ הלכה היא בנזיר. ור' יוסי בר' יהודה שאמר שהוא עד שיהיה מופלא הסמוך לאיש - דהיינו עד שיהיה בן י"ב ס"ל כר"ל שהטעם כדי לחנכו במצות, וכיון שיצא מרשותו לענין נדרים שהרי יכול לידור בעצמו, כבר אין צריך לחנכו. ודוחה הגמ' כדלהלן.

⁹ כלומר, הגם שיצא מרשותו כשנעשה מופלא, מ"מ יציאתו הוי רק מדרבנן, שהם תיקנו שמופלא הסמוך לאיש נדריו נבדקים, אבל מה"ת עדיין ברשות אביו, ולכן יכול להדירו מכח הלכה שהיא מה"ת.

¹⁰ וכיון שמה"ת כבר יכול לידור מעצמו, אין טעם שאביו ידירו.